

**ВОЛОДИМИРСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ АГАТАНГЕЛА КРИМСЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання
методичної ради

№ _____ від _____

на 2023/20234 навчальний рік _____ /Юринець О.О./ « ____ » _____ 20 ____ року

Українська мова

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

курсів підготовки до вступного випробування з української мови

Освітньо-професійна програма **Дошкільна освіта**

Початкова освіта. Педагог-організатор

**Початкова освіта. Іноземна мова в
початкових класах**

**Середня освіта (Трудове навчання та
технології)**

Професійна освіта (Цифрові технології)

Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Діловодство

Володимир

2024

**РОЗРОБЛЕНО: Володимирський педагогічний фаховий коледж імені Агатангела
Кримського**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Сулімова Л.О., викладач української мови та літератури.

Зілюк Н.В., викладач української мови та літератури.

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ:

1. ПК викладачів-словесників
" 11 " січня 2024 року, протокол № 3__
2. Приймальною комісією Володимирського педагогічного коледжу імені Агатангела
Кримського
" " лютого 2024 року, протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

УКРАЇНСЬКА МОВА

	Кількість годин	Аудиторні	З них		Форма контролю
			Лекції	Самостійні	
	75	50	50	25	
Всього	75	50	50	25	Залік

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курси спрямовані на підготовку до вступного бесіди з української мови, що є вступним випробуванням до Володимирського педагогічного коледжу імені Агатангела Кримського на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший бакалавр».

Програма підготовчих курсів з української мови складена відповідно до програми вступного випробування.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових розділів:

1. Фонетика. Графіка.
2. Лексикологія. Фразеологія.
3. Будова слова. Словотвір.
4. Морфологія.
5. Синтаксис.
6. Стилїстика.
7. Орфографія
8. Мотиваційний лист.

У контексті ключових підходів сучасної освіти (компетентнісний, особистісно орієнтований і діяльнісний) предмет «Українська мова» є засобом розвитку й соціалізації школярів, становлення їх як особистостей і громадян своєї країни. Здобуті у процесі навчання української мови знання, набуті вміння й навички мають бути опорою, яка дасть учням змогу підготуватися до вступного іспиту, реалізувати себе в житті, стати носіями

культури свого народу, ініціаторами відновлення й збереження найкращих культурних традицій свого народу.

Сучасне навчання є компетентнісним, а отже орієнтованим не на засвоєння визначеного обсягу знань, а передусім на пізнання життєвих реалій, у яких ці знання мають значення.

Предметна мета – формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Відповідно до напрямку навчання визначено такі завдання підготовчих курсів з української мови:

- формування ціннісного ставлення до української мови як державної мови України;
- формування предметної і ключових компетентностей;
- навчання засобами мови пізнавати світ, облаштовувати гармонійне співіснування в ньому, розв'язувати життєві проблеми;
- формування мовленнєвої культури, раціональної мовленнєвої поведінки;
- розвиток логічного і критичного мислення, творчої уяви;
- формування мовного смаку, мовного чуття і мовної стійкості, сприяння усвідомленню краси й естетики української мови.

1.2. Згідно з вимогами програми підготовчих курсів абітурієнти повинні **знати:**

- що таке мотиваційний лист;
- предмет і завдання фонетики, поняття про фонему, склад, наголос, класифікацію голосних та приголосних звуків, найдавніші та позиційні чергування фонем, асиміляцію та дисиміляцію, спрощення в групах приголосних звуків;
- основні норми української літературної вимови;
- основні правила орфографії та переносу слів з рядка в рядок;
- що вивчає лексикологія, слово та його лексичне значення, багатозначні слова, пряме і переносне значення слова, омоніми, антоніми, синоніми, пароніми; склад лексики сучасної української мови з погляду її походження; активну і пасивну лексику, лексику української мови з погляду стилістичного;
- джерела і класифікацію фразеологізмів;
- вчення про будову слова та основні словотворчі засоби мови; способи словотворення;
- систему частин мови, принципи їх виділення, основні граматичні категорії повнозначних і службових частин мови;
- поняття про словосполучення, його будову значення, види граматичних зв'язків у словосполученні, вчення про речення та його головні та другорядні члени і способи їх вираження; просте і складне речення; просте двоскладне; односкладні речення; просте ускладнене речення, види складних безсполучникових, складносурядних і

складнопідрядних речень; речення із сурядністю та підрядністю, з безсполучниковістю, сурядністю та підрядністю.

вміти:

- писати мотиваційний лист;
- розрізняти мовлення правильне, комунікативно доцільне і неправильне;
- визначати, що вивчає фонетика, графіка, орфоепія, орфографія;
- розрізняти в словах тверді і м'які, дзвінки і глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні;
- визначати основні випадки чергування голосних і приголосних звуків; звукове значення букв у слові;
- вимовляти звуки в словах відповідно до орфоепічних норм;
- знати, що вивчає лексикологія і фразеологія;
- визначати належність слів до певної лексичної категорії: однозначні й багатозначні, загальноживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова, групи слів за значенням, фразеологізми, а також їх роль у тексті;
- пояснювати значення відомих слів;
- знати, що вивчає морфологія; морфологічні ознаки частин мови, їх синтаксичну роль;
- розпізнавати частини мови, визначаючи їх істотні ознаки;
- знаходити і виправляти помилки на вивчені правила;
- практично використовувати вивчені орфографічні правила, знаходити та виправляти орфографічні помилки у своєму та чужому мовленні;
- виділяти у слові закінчення, корінь, префікс, суфікс та основу;
- розрізняти форми слова і спільнокореневі слова;
- дотримуватися словотворчих норм української мови; доречно використовувати фонетичні, лексичні, словотворчі засоби у власному усному та писемному мовленні;
- розрізняти однорідні члени речення, узагальнюючі слова при них, звертання, вставні слова в реченні, складні речення;
- розрізняти структурні відмінності простих і складних речень, складних речень із сурядним і підрядним зв'язком;
- визначати види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами речення у складному, межі частин у складному реченні;
- правильно ставити розділові знаки між частинами складносурядного речення й обґрунтовувати їх;
- знаходити і виправляти пунктуаційні помилки на вивчені правила;
- користуватися вивченими орфографічними та пунктуаційними правилами для грамотного оформлення письмового тексту.

III. Інформаційний обсяг підготовчих курсів з української мови.

1. Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й не наголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови 2

з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. **Фразеологізми**. Приказки, прислів'я, афоризми.

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.

4. Морфологія

4.1. Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

4.2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

4.3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

4.4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

4.6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння

прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

4.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). 4

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

4.8. Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

5. Синтаксис. Пунктуація

5.1. Словосполучення

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

5.2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

5.2.1. Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

5.2.3. Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

5.2.4. Речення з однорідними членами

Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами.

Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнюючі члени речення. Розділові знаки в односкладними членами.

5.2.5. Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

7. Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *ни* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

8. Мотиваційний лист.

Що таке мотиваційний лист і для чого він потрібен, які вимоги до листа. Структура листа: приклади й поради щодо написання.

IV. Структура курсів підготовки з української мови

№	Назви розділів	Кількість годин		
		Всього год.	З них	
			Лекції	Самостійні
1.	Вступ. Мотиваційний лист.	6	4	2
3.	Лексична норма.	6	2	4
4.	Орфоепічна норма	4	2	2
	Морфеміка	2	2	
5	Орфографічна норма	13	10	3
6.	Морфологічна норма	22	14	8
7.	Синтаксична норма. Пунктуаційна норма	18	12	6
9.	Стилістична норма	2	2	
19.	Діагностична робота	2	2	
Всього		75	50	25

V. Методи навчання

До основних методів навчання рідної мови та літератури належать наступні методи:

- Усний виклад матеріалу
- Бесіда
- Спостереження над мовним матеріалом
- Робота з підручником
- Метод вправ
- Програмоване навчання
- Комп'ютеризоване навчання

В організації навчальної діяльності на заняттях викладачі-словесники користуються такою класифікацією методів навчання мови:

- за джерелом знань (словесні, практичні, наочні);
- за характером пізнавальної діяльності студентів (пояснювально-

ілюстративний, репродуктивний, проблемний виклад, частково-пошуковий або евристичний, дослідницький);

- за способом взаємодії викладача і студента на занятті (метод усного викладу матеріалу - розповідь, бесіда; спостереження за мовним матеріалом, граматичний розбір, вправи, використання наочних посібників, робота з навчальною книгою, екскурсія).

VI. Форма контролю на заліковому занятті

Тестова

VII. Засоби діагностики успішності навчання

Гул-форма

VIII. Критерії оцінювання

Порядок проведення залікового заняття

Залікова робота проводиться на останньому занятті. Оцінюється за 5-бальною системою.

Результати тестового випробування оголошуються **того ж дня** протягом **трьох годин** з моменту його закінчення.

Абітурієнт, який успішно склав тестовий контроль, отримує додатково від 3 до 5 балів до загального рейтингу.

IX. Рекомендована література

1. Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. I частина. – К.: Грамота, 2017. – 552с.
2. Авраменко О.М., Українська мова та література: Збірник завдань у тестовій формі: II частина. – К.: Грамота, 2017. – 80с.
3. Бондаренко Н. В. Українська мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / Н. В. Бондаренко, А. В. Ярмолюк. – К.: Освіта, 2005. – 272 с.
4. Єрмоленко С. Я. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. [Текст] / С. Я. Єрмоленко, В. Т. Сичова. – К.: Грамота, 2005. – 240 с.
5. Бондаренко Н. В. Українська мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / Н. В. Бондаренко, А. В. Ярмолюк. – К.: Освіта, 2006. – 240 с.
6. Глазова О. П. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / О. П. Глазова, Ю. В. Кузнецов. – К.: Педагогічна преса, 2006. – 288 с.

7. Єрмоленко С. Я. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. [Текст] / С. Я. Єрмоленко, В. Т. Сичова. – К.: Грамота, 2006. – 296 с.
8. Пентилюк М. І. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / М. І. Пентилюк, І. В. Гайдаєнко, А. І. Ляшкевич, С. А. Омельчук. – К.: Освіта, 2006. – 272 с.
9. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / О. М. Біляєв, М. І. Пентилюк, Л. М. Симоненкова, Т. П. Симоненкова. – К.: ВД «Афон», 2004. – 128 с.
10. Олійник О. Б. Українська мова: Підручник для 7 кл. середньої школи. [Текст] / О. Б. Олійник. – К.: Вікторія, 2003. – 364 с.
11. Передрій Г. Р. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. [Текст] / Г. Р. Передрій, Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова, Я. І. Остаф. – К.: Освіта, 2003. – 272 с.
12. Ющук І. П. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. [Текст] / І. П. Ющук. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 288 с.
13. Ющук І. П. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. [Текст] / І. П. Ющук. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 256 с.
14. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / О. М. Біляєв, М. І. Пентилюк, Л. М. Симоненкова, Т. П. Симоненкова. – К.: ВД «Афон», 2004. – 128 с.
15. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. [Текст] / О. Б. Олійник. – К.: Вікторія, 2004. – 288 с.
16. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / О. М. Біляєв, М. І. Пентилюк, Л. М. Симоненкова, Т. П. Симоненкова. – К.: Освіта, 2002. – 208 с.
17. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 9 кл. середньої школи. [Текст] / О. Б. Олійник. – К.: Вікторія, 2003. – 384 с.
18. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. [Текст] / Г. Т. Шелехова, Я. І. Остаф, Л. В. Скуратівський. – К.: Освіта, 2002. – 256 с.